

William Golding (1911 – 1993): Pán much (1954)

1. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;
2. Doba a místo (děje);
3. Zvláštnosti kompozice;
4. Hlavní postavy a jejich charakteristika;
5. Námět, témata, hlavní motivy;
6. Jazykové zvláštnosti;
7. Kulturní souvislosti.

(1)

„Čuñas!“ „Čuñas!“
„Jéje, Čuñas!“

Vypukla bouře smíchu, k níž přispěly i ty nejmenší děti. V té chvíli se všichni chlapci semkli v uzavřený kruh porozumění, z něhož byl vyloučen jedině Čuñas; a ten se začervenal, sklonil hlavu a znovu si vyčistil brýle.

Konečně smích zmlkl a hlášení jmen pokračovalo. Byl tam Maurice, po Jackovi druhý největší chlapec ze sboru, ale zavalitý a věčně usměvavý. Byl tam nenápadný, nedružný chlapec, kterého nikdo neznal a jehož uzavřenost pramenila z hluboko zakořeněné vyhýbavosti a tajnůstkářství. Zamumlal, že se jmenuje Roger, a zase se odmlčel. Bill, Robert, Harold, Henry; chlapec ze sboru, který omdlel, se teď posadil, opřel se o palmu, matně se usmál na Ralpha a oznámil, že se jmenuje Simon.

Pak promluvil Jack:

„Musíme se usnést, jak to zařídíme, aby nás odsud zachránili.“

Nastal šum. Jeden z malých chlapců, Henry, prohlásil, že chce domů.

„Nech si to,“ řekl Ralph roztržitě. Zvedl lasturu. „Myslím, že bychom měli mít náčelníka, aby o všem rozhodoval.“ „Náčelníka! Náčelníka!“

„Náčelníkem bych měl být já,“ řekl Jack s prostoduchou drzostí, „protože jsem chrámový stipendista a vedoucí chlapeckého sboru. Umím zazpívat Cis!“

Znovu se zvedl šum.

„No tak vidíte,“ řekl Jack. „Já –“ zaváhal. Ten snědý chlapec, Roger, se konečně zavrtěl a promluvil.

„Měli bychom hlasovat.“

„Ano!“ „Hlasujme, kdo bude náčelníkem!“ „Hlasovat –“

Tahle hra na hlasování byla skoro stejně zajímavá jako lastura. Jack začal protestovat, ale všeobecný pokřik se změnil z neurčitého volání po náčelníkovi v aklamaci ve prospěch Ralpha. Žádný z chlapců by byl nedovedl uvést ani jeden pádný důvod, proč se tak stalo; pokud se při jednání projevila nějaká inteligence, bylo to vždy z podnětu Čuñasova a jediný rozený vůdce byl očividně Jack. Ale Ralph, jak tam tak seděl, vyzařoval klid, který ho odlišoval od ostatních; a pak tu byla jeho tělesná zdatnost a přitažlivý zevnějšek; ale nejtajuplněji a přece nejmocněji působila lastura. Bytost, která ji rozezvučela a teď tu seděla na plošině a čekala s tou nádhernou věcí na kolenou, musela být sama nějak nevšední.

(2)

„Ořež klacek, aby měl na obou koncích špici.“

Pak vstal a v rukou držel prasečí hlavu, z níž kapala krev. „Kde je ten kůl?“

„Tady.“ „Zaraž jeden konec do země. A vida, tady to je samý kámen. Vraž ho do té pukliny. Táhle.“

Jack zvedl hlavu a narazil měkký krk prasete na špici kůlu, až prošla tlamou ven. Odstoupil a hlava tam zůstala třet a po kůlu stékalo pár kapek krve.

I ostatní hoši instinktivně ustoupili a v pralese se rozhostilo nesmírné ticho. Naslouchali, ale neuslyšeli nic hlasitějšího než bzučení much nad vyvrženými střevy.

Jack zašeptal: „Zvedněte prase.“

Maurice a Robert propíchnuli zdechlinu klackem, zvedli ji a postavili se do pozoru. V tom tichu a nad tou kaluží suché krve vypadali pojednou zákeřně.

Jack řekl hlasitě:

„Tahle hlava patří obludě. Je to dar.“

Ticho přijalo dar a naplnilo chlapce posvátnou hrůzou. Hlava tam zůstala, trochu sešklebená, oči zakalené, a krev se jí černala mezi zuby. A pojednou se chlapci rozběhli jak nejrychleji mohli, a uháněli pralesem na otevřenou pláž.

---

(3)

Vedle něho Čuñas ještě stále svíral v rukou ten talisman, tu křehkou, skvoucí, překrásnou mušli. Bouře zvuků na ně dorážela jako magické zaklínadlo nenávnosti. Vysoko nad nimi se Roger v opojném uchvácení opřel plnou vahou o páku.

Ralph uslyšel padat ten ohromný balvan o hodně dřív, než jej uviděl. Ucítíl v chodidlech, jak mu půda poskočila pod nohama, a zaslechl skřípot drcených kamenů na vrcholu útesu.

A pak se ta nestvůrná červená věc přehnala přes ostrovní šíji a Ralph sebou hodil na zem a divoši zaječeli.

Balvan zasáhl Čuňase jiskřivou ranou od hlavy k patě; lastura se rozletěla na tisíc bílých úlomků a přestala existovat. Čuñas, jemuž nezbyl čas ani zachrochtat, zřítíl se beze slova bokem ze skály, a jak letěl vzduchem, ještě se obrátil. Balvan dvakrát poskočil a zmizel v pralese. Čuñas spadl z výšky třiceti stop a přistál nznak na té čtverhranné červené skále v moři. Hlava mu pukla, a to, co z ní vyhřezlo, se zbarvilo dočervena. Čuñasovy paže a nohy se trochu zacukaly jako údy zabitého prasete.

A pak si moře dlouze a pomalu povzdechlo, voda se převalila přes balvan, bíle a růžově se zpěnila, a když zase ustoupila a opadla, Čuñasovo tělo zmizelo.
